

Hülya KILIÇ

Priştine-Prizen-Üsküp (20-23 Nisan 2014)

Balkan gezi programını yapmaya aniden Ayşecan'la konuşurken karar verdik. Ayşecan'a gelen ucuz uçak bileti mailinin etkisi de oldu tabi ki. Kendisi, Balkan ülkelerini merak ettiğini ve beraber oraları keşfetmenin çok keyifli olabileceğini söyledi. Bunun üzerine Priştine için 140 TL ödeyerek gidiş dönüş uçak biletlerini aldık. Uçak biletlerini alınca kalacak yer konusunu da çözelim istedim ve İnternette kalacak yerler ile ilgili notları okuduktan sonra şehre yakın olması nedeniyle Denis hoteli seçtim ve 2 kişilik rezervasyon yaptım. Bu tür otellerde odaları kiralayabiliyorsun, kiraladığın odada yatak sayısı fazla olabiliyor. 3 günlük rezervasyonu 60 euro olarak yaptım. Priştine'ye da hostel denen misafırhane tarzı yerler aslında daha ekonomik! (üç günlük 60-100 TL arası). Ancak oralar kalabalık gidildiğinde güvenli. Çünkü çoğunlukla tuvalet ve banyolar ortak olabiliyor. Kosova'da para birimi Euro olması nedeniyle önceden paralarımızı euro'ya çevirdik, siz de unutmayın!

1. Gün Priştine

20 Nisan'da çıktığımız yolculuğumuza İstanbul Sabiha Gökçen Havaalanında başladık. 1 saat 15 dakikalık uçak yolculuğumuzun sonunda Priştine'ye vardık. İnternette gezi notlarında okuduğumuz kadarıyla otobüsle şehir merkezine inmeyi planlıyorduk ancak öyle olmadı. Havaalanı çıkışında etrafımızı saran onlarca taksiciyle karşılaştık. Kendi dillerini konuşuyorlar ve sürekli Euro ifadeleri uçuşuyordu ortalıkta. Biz ise otobüs var mı, nasıl gidebiliriz diye soruyoruz ama dinleyen ya da cevap veren kim! ☺ Baktık olacak gibi değil, Türk usulü pazarlık yaptık. 40 euro ile başladılar konuşmaya ama 15 euro ile anlaştık ve taksile otelimize vardık. 3 günlük rezervasyon yapmanın bir hata olduğunu anladığımızda çok geçti, bu nedenle 3 günlük ödememizi yaptık, eşyalarımızı odalarımıza koyduk ve şehri gezmek üzere merkeze gittik.

Priştine, Kosova Cumhuriyetinin başkenti ve en büyük şehri. Bütün devlet binaları ile birlikte havaalanı da Priştine'de bulunuyor.

Yeniden doğuşu ifade eden newborn yazılı meydanlarına indik oradan Ankara 7. Cadde kadar olmasa da çok güzel ana kafelerin bulunduğu hareketli caddeden İbrahim Rugova anıtına giden asıl meydanlarına yürüdük. Burası halka açık trafiğe kapalı bir alan. Bu arada ana caddede bulunan trafik ışığı dışında hiçbir yerde trafik lambaları çalışmıyor, ama ayağını kaldırımdan yola attığın anda duran araçlar, yayaya gereken saygıyı gösteriyor. ☺ Kuruyemiş, patlamış mısır ve dondurma reyonlarının bulunduğu cadde boyu gençler, turistler alanda geziyor ya da bizim gibi fotoğraf çeken ve çektiren turistler var.

Daha sonra ara sokaklara girelim dedik, şehri böyle tanımak gerektiğine inanıyoruz. Ara sokaklara girince bir de marketlere gidelim ne var ne yok bir bakalım dedik. Biraz meyve alalım diye meyve reyonu önünde konuşurken görevli genç bir arkadaş Siz Türk müsünüz? ben Bursa'yı çok seviyorum dedi ve Fenerbahçe'nin büyüklüğünü ifade etmekten çekinmedi. Hoş bu durum Galatasaraylı olan Ayşecan'nın pek hoşuna gitmedi ama! ☺ Eski Priştine denilen yere girmişiz, herkes Türkçe biliyor ve Pazar günü olması nedeniyle pek kimsenin dışarda olmadığını ve çoğu yerin kapalı olduğunu ifade etmesi üzerine biz de yavaş yavaş otelimize dönmeye karar verdik.

Priştine tiyatrosu

2.gün Prizren

Sabah erkenden kalktık ve Prizren'e gitmeye karar verdiğimiz için 2,5 euro taksiciye ödeyerek otogara gittik. Otobüs bulmak zor ve taksi ucuz dediler ve bundan sonra çoğu yere anlaştığımız taksici (Adı Besi; az İngilizce biliyor, Mahsun Kırmızıgül ve Emrah hayranı) ile gittik. Otogarları bizim küçük ilçe otogarlarına benziyordu. Danışma adı altında bir büro vardı oradaki görevliye Prizren'e nasıl gidebileceğimizi sorduğumuzda görevli Türk olduğumuzu anlayınca "Allahın dediği olur", "Allah sizi korusun!", "Fenerbahçe" gibi Türkçe cümleleri güleryüzü ile ifade etmenin dışında pek bir bilgi vermedi ki İngilizce veya Türkçe bilmediğini söyledi, sadece Prizren ifadesini anlayınca otobüslerin sıralı olduğu yeri göstermekten başka. Bunun üzerine sıralı otobüslere baktık ve üzerinde Prizren yazan otobüse bindik, kişi başı 4 er Euro ödeyerek 80 km uzakta olan Prizren'e gittik. Otobüsleri çok eski. 302 ve 303 otobüsler

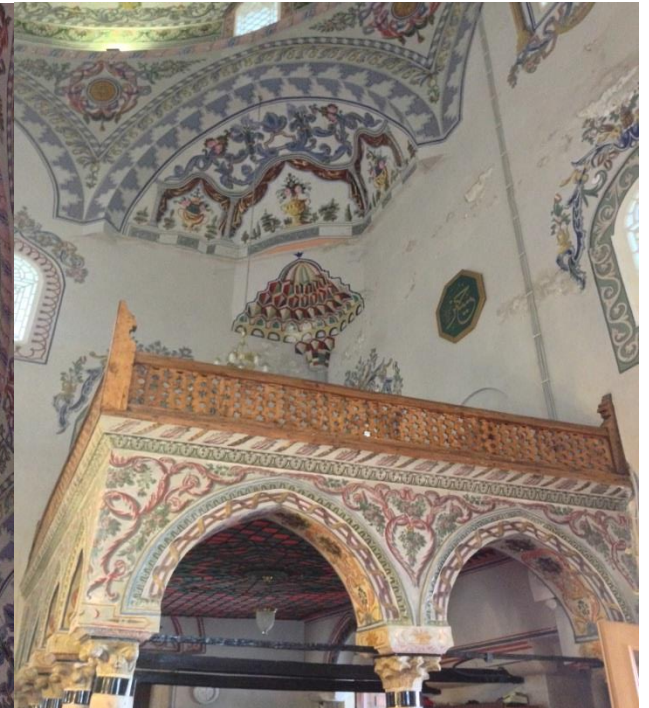

Otogardan görünüş

Ve Prizren....

Prizren, 1998 yılında bağımsızlığını ilan eden Kosova Cumhuriyetinin ikinci büyük şehri. Şehrin % 90 ı Müslüman % 10'u Hıristiyan. Şehir merkezinde cadde boyu sağlı sollu takı, düğün ve gece kıyafetlerinin bulunduğu mağazalar var. Diğer şehirlerden buraya alışverişe geliyorlarmış. Şunu mutlaka belirtmeliyim ki mağazalarda kartlı alışveriş yok, herşeyi nakit almanız gerekiyor. ☺ Mağazalarda çoğunlukla Türkiye'den getirilen ürünler satılıyor ve televizyonlarında Türk dizileri açık.

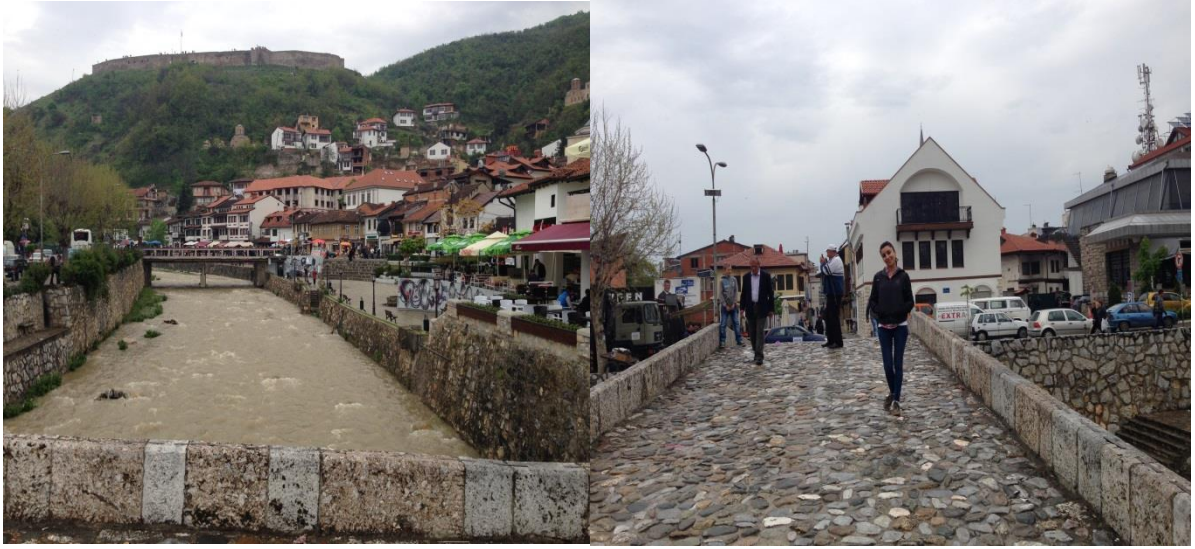

Sinan Paşa Camii

Prizren şehrinin havasını soluduğunuzda kendinizi Karadeniz kıyısında bir şehre yada ilçeye gelmiş gibi hissediyorsunuz. Bir yandan şehre girer girmez içinizi kaplayan o dinginlik ve hemen şehirlerle kıyaslama havası ile birlikte sanki kendinizi ikinci evinizde hissederken diğer yandan yaşanan savaşların getirdiği burukluk hissi.☹. Mağazalardan sonra ilerlerken sağda 16. yy da yapılmış olan Gazi Mehmet Paşa Hamamını gördük, hamamın devam eden restorasyon çalışması Unesco tarafından yapılıyor. Prizren'i ortadan ikiye ayıran **Bistriça** nehri ve nehri yukarıdan izleyen kale. Nehrin ortasında bulunan Taşköprü'den önceki köprüden karşıya geçtik. Burada sağlı sollu kafeler, köfteciler ve kuruyemişçiler dizili. Biraz daha ilerlediğimizde hemen solda Sinan Paşa camisini gördük. 17. yy da yapılan Sinanpaşa

Cami'nin TİKA işbirliği ile restorasyonu yapılmış ve bahçesi düzenlenmiş. Caminin iç kısmındaki restorasyon çalışmasını pek beğenmedim, aslına uygun yapılmaya çalışılmış ama profesyonel bir elden geçmediğini görebiliyorsunuz, ne yazık ki! ☹ **Sinan Paşa Camii**, MS. 1615 (hicrî 1024) yılında Kosova'da bulunan Osmanlı-Türk eserleri içinde en ünlülerinden biri olarak biliniyor. Sinan Paşa tarafından yaptırılmıştır. Bu bilgiyi cami içinde de görebilirsiniz.

Caminin önündeki çeşmeden su içtik. Bu çeşmeden su içince bir daha gidildiğine inanılıyor tıpkı Kastamonu'da meydanında bulunan Nasrullah Camii içindeki çeşme gibi .

Bistraca Nehri ve Taşköprü

Suyumuzu içtikten sonra ara sokaklara ve mahallelere girdiğinizde hala bozulmamış Türk semtlerini gezdiğinizi zannediyorsunuz. Ara sokaklarda dolaşınca yağmur yağmaya başladı bizde yavaş yavaş geri döndük ve tarihi taşköprüye yakın bir yerde Sylo restaurant'ta meşhur köftelerini bir tadalım istedik, hem bu sırada yağmur diner diye düşündük. Köftelerimizi yerken Kosova Büyükelçisi ve yanında birtakım bürokratlarla bizim bulunduğumuz restoranta geldiler. Ancak burası o kadar kalabalık ki yer bulmak çok zor . Onlara da dere kenarında bir masa açtılar. 23 Nisan Kosova Türklerinin Kurtuluş Bayramı imiş. Bu nedenle TRT'nin burada düzenlediği bir takım etkinliklerinin olduğunu afişler vasıtasıyla gördük ve Büyükelçinin yanındaki kişilerden TRT Genel Müdürünün olduğunu öğrendik. Geçen hafta da burada Türk Caz Haftası etkinlikleri varmış, onu da billboardlardaki afişlerde gördük. Her yerde Türkçe de konuşulması nedeniyle hiç yabancılık çekmedik doğrusu. Köftelerimiz lezzetliydi ve iki kişi için 6 euro gibi çok uygun bir hesap ödeyerek oradan ayrıldık. Taşköprü'den de bir geçelim, anı kalması için fotoğraflarımızı çekelim istedik. O anda kendimi Amasya'da gibi hissettim nedense!

Nehir üzerinde bulunan **Taşköprü üzerinden** Şadırvan'a geçilebiliyor. Taşköprü üzerinden Sinanpaşa camisine doğru geri döndü ve kaleyi de görelim istedik. Kaleye doğru giderken meydan da Kosova bayramı için TRT'nin düzenlediği Halk Müziği konseri etkinliklerini tanıtan gençlerin bulunduğu masaya uğradık, onlarla sohbet ettik ve tabii bir de onlarla anı fotolarını çektirdik. Pırıl pırıl gençler!

Sinanpaşa camisinin hemen yanından yukarıya doğru bir yol var, o yolu takip ettiğinizde Kaleye çıkıyorsunuz. Bizde zorlu yokuştan kaleye çıktık. Buradan manzara çok güzel. Doğa canlanıyor, yemyeşil. Şehir ayaklarımızın altında. Kaleden bakınca ortada Bistraca nehri, nehrin sonunda da bir karlı dağ. Muhteşem!

Kaleden görünüş

Kaleden tekrar şehre indiğimizde bir kafede soluklanalım ve çay içelim istedik ama çaylar hep sallama, demleme olmadığından tercihimizi neskafe yönünde kullandık. Keyifli bir sohbetin ardından Namazgah'a gittik. 1455 yılında yapılmış olan Namazgah'ın çevre düzenlemesi Ankara Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılmış. Bahçesinde belediyeye ait bankları görünce çok şaşırdık doğrusu. Bende Ankara'da bir bahçeye mi geldik diye düşündüm bir an!

😊

Daha sonra Prizen'in meşhur Trilece tatlısını tatmadan gitmeyelim istedik ve otogara yakın bir kafede tatlımızı da yedik. Çok hafif ve nefis bir tatlıydı. Doğrusu damak tadına çok uygundu. 3 Trilece tatlısı, 4 adet meyve suyuna 2,5 euro ödedik Prizren'e giderseniz yemeden dönmeyin derim. 😊

Ayşecan Reyhanlı ile birlikte Trilece tatlısını tadarken 😊

3.gün Makedonya/Üsküp(Skopje)

Sabah erkenden kalktık, taksici Besi ile otogara geçtik . Otogar da otobüs şoförüne kişi başı 5 er Euro ödeyerek 89 km uzaklıkta olan Üsküp'e(Skopye diyorlar) gittik. Ortalama 2 saat süren bir yolculuk. En çok sınırda oyalandık. pasaportları bir alıyorlar bir dağıtıyorlar tekrar alıyorlar tekrar dağıtıyorlar. En son muavin Turko, Turko dedi ve herkes bizi işaret ediyordu, biz de otobüsten indik ve gümrük görevlisinin olduğu geçiş bürosunun önünde durduk. Görevli bize baktı, kendi dilinde bir şeyler söyledi ben İngilizce ne oldu diye soruyorum

birbirimizin yüzüne bakadururken Ayşecan el işareti ile akşama geri döneceğiz dedi. Görevli kadın baktı yüzümüze tamam dedi ve pasaportlarımızı verdi. Orada anladık ki dünyada tek ortak dil var o da beden dili ☺

Bu arada, sınırda iken sakın fotoğraf çekmeyin! Ben pasaport işlemleri için otobüste fotoğraf çekiyorum. Bir süre sonra oradaki görevlilerden biri bana işaret etti ve otobüsten inmemi söyledi. Ben fotodan dolayı olduğunu anladım ve inerken ona fotoğrafları silebilirim dedim o da tabiki sileceksin dedi ve tüm fotoğrafları sildirdi.

Üsküp merkeze geldiğimizde otobüsten indik ve şehir merkezine doğru yürüdük. Barok sisteminin hakim olduğu ve devam eden bir inşaat ile karşılaştık. Şehri 2 ye bölen Vardar nehri. Nehrin sağında hükümet binaları, bakanlıklar solunda kafeler ve kocaman bir meydan görüyorsunuz. Nehir üzerinde geçişleri sağlayan köprüler var. Ama en önemlisi meşhur taş köprü. Heykelleri yaygın olarak görüyorsunuz. İlk bakışta bana Paris'i kopya etmeye çalışan bir yapı izlenimi verdi. Kafeleri çok güzel. Meydanı gezdikten sonra biraz soluklanalım dedik ve nehre karşı bir kafede oturduk. Soluklanmanın ardından Eski Türk Çarşısı'nın içinde yer alan 1. Murat paşa camiiyi görelim dedik. Caminin karşısında Çifte Hamam bulunuyor. Murat Paşa Camisi'nin basit bir mimari yapısı var. Barok stilinde inşa edilmiş. Camii 1689 yılında zarar görmüş, 1802 yılında tekrar inşa edilmiştir Tarihi Sultan Murat camiinin yanında 1566-1572 yılları arasında inşa edilen **saat kulesi** de bulunuyor. Üsküp depreminden sonraki kargaşa sırasında kuledeki saatlerin kaybolduğu söylendi. Saat, İsviçre'deki saat müzesinde sergileniyormuş.

Camii, hamam, restaurant ve kafelerin bulunduğu alışverişin yapıldığı Eski Türk çarşısı olarak anılan yeri bence daha çok Kaş'ı andırıyor. Camii'yi ziyaret ettik, Hamamı gezdik. Esnaf ile sohbet ettik. Küçük dükkanlar ve burada çoğunlukla Türkiye'den götürülen altınlar sergileniyor. Restoranları ve yine orayı tanıtan meşhur köfteciler! Bizde Destan denen meşhur restoranına gittik, köftemizi ve salatamızı yedik. Buraya da toplam 6 euro ödedik ve kalesine doğru yola çıktık. Bu fikir Ayşecan'ın pek hoşuna gitmedi çünkü yine yokuşu tırmanmak zorunda kaldık. Ama kale zaten tepede olacağından her zaman yokuş olacaktır diye düşünüyorum. Ankara'da da öyle değil mi? 6. yy da inşa edildiği söylenen Üsküp kalesine çıktık. Kalenin etrafı aslına uygun yeniden inşa ediliyor. Kalenin içine camdan bir ziyaretçi merkezi yapılıyor. Bence çok kötü bir fikir!. Camdan ziyaretçi merkezi yerine yine kaleyi çevirdikleri taş yapıdan oranın motifine uygun bir ziyaretçi merkezi yapsalar, daha güzel olurdu. İlerde yanlış bir karar verdiklerini anlayacaklar diye düşünüyorum. Eski ama aynı zamanda yapay kalemizi de gezdikten ve şehre yukardan baktıktan sonra şehir merkezine indik. Şehir merkezine inince Türk çarşısı olarak da bilinen Old Bazaar'a gittik. Burası Üsküp'ün kültürel tarihsel yapının en önemli simgelerinden bir tanesi olarak kabul ediliyor. Üsküp'te ki bu pazarda esnafın birçoğu Türkçe biliyor olması bizler açısından bir avantaj diye düşünüyorum. Çarşı, Türkiye'deki çarşılara ya da eğer biliyorsanız Ankara'daki Maltepe Pazarına çok benziyor. Alışveriş sırasında Türk olduğunuzu konuşmalarımızdan anlayınca esnaf sohbet etmeyi istiyor ve küçük indirimler yaparak size satış yapmak istiyor. Çarşuyu iyice gezdiğimizde aradığınız herşeyi bulabilirsiniz ancak ürünler çok kaliteli olmayan ürünler gibi geldi bize. Çarşı içinde görülecek tarihi yapılar arasında yine Osmanlı mimari

geleneğinin örneklerini taşıyan Mustafa Paşa Camiini görebilirsiniz ki camii tüm şehre hakim ve her yerden görünebiliyor. Ama cami hakkında ne girişte ne de bahçe kısmında pek bir bilgi yok ☹

Taşköprü altında otururken

Camiden çıktık ve buraya gelmişken Taşköprüden geçmemek olur mu dedik ve 15. yüzyılda inşa edilen ve Sultan I. Murad döneminde yapılan 13 gözlü, eşsiz bir mimari yapı olan taş köprü üzerinden geçtik ve böylece köprüyü de şerefledirdik ☺. Çok dayanıklı bir yapı olduğu ve 1963 yılında meydana gelen büyük depremde yüzde 80'i tamamen yıkılan Üsküp'ün ayakta kalan birkaç yapısından biri. Biz rehbersiz yola çıktığımızdan daha gidilecek diğer yerlerin bir kısmını göremedik ve bir daha geldiğimizde rehber eşliğinde gezme kararı aldık.

Bir daha ziyaret etme kararı ile Priştine'ye döndük. Ama aklımız Üsküp'te kaldı!

Ve dönüş günü...

Ankara'ya dönüş yapacağımız gün sabah erkenden kalktık kahvaltının ardından bulunduğumuz otele 12 km mesafede ve havaalanına yakın olması nedeniyle son güne bıraktığımız 1. Sultan Murat Türbesini ziyaret ettik. Bugünkü bina 14. Yüzyılda kurulan binanın aslı değilmiş aslında! ☹1389 yılında I. Kosova Savaşında şehit düşen I. Murat Hüdâvendigar'ın ahşasının defnedildiği türbe, Priştine-Vıçitirn yolunun sağ tarafında, Priştine'den 6km. uzaklıkta Sultan Murat Hüdâvendigâr'ın kosova ovasında şehit olduğu yerde inşa edilmiş. Türbenin ilk olarak Yıldırım Beyazıt döneminde yaptırıldığı tahmin ediliyor. Bugüne kadar Kosova dışında yaşayan Türklerin ve Müslümanların ziyaretgâhı haline gelen türbe, Balkanlarda bulunan Osmanlı eserleri arasında büyük öneme sahip. Birçok tahribat ve onarımdan geçmiş. Yöre halkınca bölgede Türklük ve

Müslümanlığın simgesi olarak kabul görüyor. Türbe, 1845 yılında Serasker Hurşid Paşa emriyle temelden üste kadar onarım görmüş. 1989 yılında I. Kosova savaşı'nın 600. yıldönümü kutlamaları nedeniyle, Yugoslavya Devleti tarafından türbenin ve selamlığın onarımı sadece türbenin badanalanması şeklinde uygulanmış. Yapısal bozulmalar ya da deformasyonlar nedeniyle yıpranan Sultan Murat Türbesi 2005 yılında Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)'nın katkısıyla ile Türkiye Diyanet Vakfı tarafından restore edilmiş.

Türbe ve bahçesindeki anıt ağaç

Ve havaalanına giderek yurda dönüş yolculuğumuzun ilk adımlarını attık, bir başka gezimizde görüşmek üzere